

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

15 Vtrùm fama cum periculo vitæ sit restituenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

ratione famæ, vt ostensum est. Nunc videndum, an hoc sit contra charitatem.

78
Si breui
fama per
latura erat
crimen.

Dico Secundò, Detegere crimen eo loco, quò fama communis illud breui erat perlatura, non est peccatum contra charitatem, saltem mortiferum: quòd si fama non erat eò perlatura, vel saltem non nisi post longum tempus, sæpè erit peccatum mortiferum, si ille ibi erat bonæ tamæ. Prior pars probatur; quia tunc non censeor aliquod notabile damnum inferre, cum iam sit paratum in fama & rumore communi, ex quo necessitate quadam eueniet, spectata hominum conditione & communi consuetudine; idque sine peccato, saltem mortali eorum. Idem docet Nauarr. supra, ex D. Thoma in 4. d. 19. q. 2. art. 3.

79 Secunda pars videtur esse contra Nauarrum & Caietanum; insinuant enim non fore peccatum mortiferum. Sed quidquid sit de horum sententia, est ferè communis aliorum, esse mortiferum: quòd probatur; quia tunc lædo proximum in re magni momenti, quòd merito ægerimè ferrem mihi fieri. Nec refert, quòd ille ius ad famam non habuerit; quia sine cuiusquam iniuria & absque fraude eam possidebat, eaque adhuc diu fuisset fructus: ergo contra charitatem est, illum spoliare bono nomine; præsertim si nihil commodi proueniat detractori.

80 Aduerte tamen, Non fore peccatum mortale, Primò, si ille parum curet se alibi infamari; quòd sæpè fieri solet, præsertim si procul absit. Secundò, Si quis ob graue crimen fuerit publicè punitus: tunc enim sæpè expedit ista ad aliorum exemplum narrari. Et in his casibus, potest intelligi Nauarrus & Caietanus.

81
Quid si
damnum
sequatur.

Petes, Quid si damnum aliquod in corpore vel fortunis inde proueniat: (vt si lubtrahatur pèssio, vel coniciatur in vincula) tenebiturne is qui diuulgauit? Respondeo, Quidam putant, teneri; sed verius credo, non teneri. ratio est; quia hæc infamatio non fuit contra iustitiam, sed solum contra charitatem, vt ostensum est: ergo etiam si inde illi damnum obueniatur, non tenebor; quia non censebor causa iniusta illius: quamuis peccatum contra charitatem tunc sit grandius. Confirmatur; quia si actio ipsa non est iniuriosa, neque id quòd ex illa sequitur; vt patet in eo qui absque vi & fraude impedit legatum, vel beneficium, quòd alius tibi volebat conferre: si enim actio, quæ impedit, nõ est tibi iniuriosa, non inducit obligationem restitutionis; quamuis ex ea tibi damnum proueniat.

82
Si nunc fa-
mam recu-
perauit.

Dico Tertio, Si is qui olim ob sua crimina fuit infamis, nunc famam honestè viuendo recuperauit, est peccatum contra charitatem, illa crimina apud eos qui ignorabant commemorare; non tamen videtur esse contra iustitiam, modò non detur occasio opinandi illum adhuc improbum esse. Esse contra charitatem, patet ex dictis. Non esse tamen contra iustitiam, probatur; quia etsi ius habeat ad famam, quam ex eo tempore benè viuendo comparauit, non tamen vniquam acquirit ius, vt dicatur vel æstimetur fuisse probus, illo tempore, quo crimina sua publica fecit: ergo qui narrat eum olim illa fecisse, non facit ei iniuriam; modò id non ea forma narret; vt indieet eum etiam improbum esse. Quòd si alij inde acciperent occasionem dubitandi de præsentì probitate, teneretur saltem ex charitate illam suspicionem amoliri.

DUBITATIO XIV.

Vtrum cum, qui vno aut altero crimine infamis est, liceat de aliis infamare.

Respondeo & Dico Primò, Si illa alia sint 83
valde affinia & ordinariè coniuncta grauiori crimini, quòd iam publicum sit, non erit peccatum, saltem mortiferum, illud aperire apud eos qui principale norunt, vt si narres de adultero, cuius crimen sit publicum, scripisse litteras amatorias, misisse munera, &c. si de ebrioso, non rectè curare familiam, rixari cum vxore: si de illo qui insigne furtum commisit, referas alia minora fecisse. Ratio est; quia non censetur noua infamia. Opus tamen hinc est magna circumspectione, an crimen ita sit annexum alteri, vt non censetur notabiliter infamiam augere.

Dico Secundò, Si crimina illa non sint ita con- 84
nexa, non solum est contra charitatem, sed etiam contra iustitiam illa patefacere, præsertim si sint alterius generis. Est communis sententia DD. contra Paludanum in 4. d. 19. in fine, quem refutat Adrianus quòdlib. 1. art. 1.

Probatur Primò, Quia qui est infamis in vno genere vitij, non ideo amisit ius ad famam, quam habet in alijs virtutibus: (potest enim quis haberi ebriosus, & tamen esse & haberi iustus in contractibus, fidelis vxori, catholicus) ergo non potest infamari de alijs oculis.

Secundò, Sicut diuersarum virtutum diuersa laus est, alia maior, alia minor; ita etiam diuersorum criminum diuersa est infamia, & alia plura, alia minoris æstimatur. multi enim parum curant infamiam fornicationis, vel ebrietatis, qui tamen maximi faciunt infamiam furti & periurij, ergo nullo modo qui amisit ius famæ in vna virtute, censetur amisisse in alijs; sicut qui læsus est in vno membro, non amisit idcirco integritatem in alijs. Ratio à priori est; quia fama non est quid 85
simplex, sed constat varijs quasi partibus, quarum vna sicut non pendet vno modo ab alia, sic est quid sine alia haberi potest, & à diuersis diuersæ partes famæ possidentur. Rarum autem est, vt quis in omni virtute, fama sit clarus, omnesque bonæ famæ partes sit consecutus.

Sequitur altera pars huius Capitis.

De famæ restitutione, quomodo, quibus, & à quibus faciendâ.

DUBITATIO XV.

Vtrum fama cum periculo vitæ sit restituenda.

Dominicus Sotus lib. 4. q. 6. art. 3. & quidam alij affirmant; si fama sit illustris familia.

Resp. & Dico Primò, Quando ex infamia, 86
quam intulisti, non euenit alteri damnum in bonis superioris ordinis, (nempe in spiritualibus, aut in vita corporali) non teneris cum vitæ periculo famam illi restituere. Ita Caiet. supra, q. 62. a. 3. & opusc. 31. respon. 14. vbi generatim docet rem inferioris ordinis nunquam esse restituendam ex infamia;

Non iacturam vel superioris ordinis.

stitia, cum iactura rei superioris. Quam regulam optimè defendit Petrus Navarra lib. 2. c. 4. n. 405. Idem eruditè probat Nauarr. cap. 17. n. 89. 90. 91. contra Sotum. Idem breuiter repetit cap. 18. n. 47. Quatuor, inquit, sunt bonorum ordines, videlicet anima, corporis, fama (cui annexus honor) & pecunia: & nemo tenetur restituere bona inferioris ordinis, cum iactura bonorum ordinis superioris. In eadem sententia est Corduba l. 1. q. 3. 1. & Siluester v. Detractio. q. 4. casu 2.

Probatur Primò; Quia nullum temporale bonum, siue pecunia, siue fama, siue vita, exponendum vel restituendum cum damno boni spiritalis; idque idèd, quia bonum spiritale est superioris ordinis, nec æstimabile bono inferiore; ergo similiter fama non est restituenda cum periculo vitæ; cum vita sit bonum præstantius.

Secundò, Nemo tenetur sarcire damnnum pecuniarium iacturâ suæ libertatis, seipsum vendendo, aut tradendo in seruitutem, vt passim omnes docent; idque idèd, quia libertas est superioris conditionis: ergo, &c.

87 Tertiò, Quia Iustitia commutatiua solum postulat, vt fiat restitutio in bonis, in quibus iniuste alterum læsisti; nempe vt vitam exponas pro vita proximi (si eam in periculo per iniuriam coniecisti,) famam pro fama, pecuniam pro pecunia; quia dumtaxat per illa fit æqualitas. Quòd si hæc æqualitas per te fieri nequeat sine iactura boni superioris, censetur impossibilis; ac proinde non te obligat Iustitia, vt restitutionem exequaris, sed tribuit ius læso, vt per Iudicem procuret vindicationem.

Quartò, Idem confirmari potest ex iis, quæ supra cap. 10. dub. 7. diximus de adultera, quæ sibi partum supposuit, quæ cum periculo vitæ vel famæ non tenetur se aperire, etiamsi maxima hereditate legitimi heredes essent priuandi; vt plurimi DD. tenent.

An possint commensurari.

Dices, Res inferioris ordinis potest sumi tanta quantitate, vt prudenti iudicio præponderet rei superiori; v. g. tanta potest assignari vis pecuniæ, vt præstantior censeatur quàm fama; & tam illustri potest esse fama, vt præstantior habeatur quàm vita: ergo tunc debet fieri restitutio, etiam cum damno boni superioris. Confirmatur; quia qui latrocinio sibi amplum statum adsciuit, tenetur facere restitutionem, etiam cum amissione illius status & honoris: ergo, &c.

88 Respondeo, Et si fieri possit, vt prudenter præferas ingentem pecuniæ tuæ summam famæ vel vitæ alterius conseruandæ; non tamen prudenter eam præferas famæ aut vitæ tuæ; nemo enim prudenter pro quantauis magna fama eligeret mori; vel pro maxima vi pecuniæ suscipiet infamiam; quia fama omnibus thesauris melior, Ecclesiastici 41. Itaque vita & fama propria non possunt pecuniâ æstimari. Vnde non sequitur, Ego possum pluris facere mille aureos quos habeo, quàm vitam huius rustici ex latronibus redimendam: ergo si rusticus mihi eos abstulerit, tenebitur reddere cum vitæ periculo; potest enim ille vitam suam pluris facere quàm centum millia aureorum.

89 Ad confirmationem; Qui furtis sibi honorificum statum parauit, non habet ius ad illum statum, cum per iniuriam eum obtineat; vnde nõ est mirum, si teneatur restitutionem facere cum amissione illius status & famæ, quæ ex illo præcisè

orta est. Adde, amissione status non amitti famam: potest enim status sine culpa amitti.

Aduerte tamen, licitum esse vitam pro fama restituenda exponere; non quòd fama pluris æstimetur quàm vita, sed quòd pro virtute licitum sit vitam periclitari.

Dico Secundò, Si ex infamia (de falsa intelligence) periculum vitæ vni vel pluribus impendat, vel mala Reipublicæ administratio, vel aliud grande malum, teneris etiam cum vitæ periculo reparare. Est communis DD. Quia tunc obligaris non ratione solius infamiæ, sed ratione damni quod ex ea sequitur; quod contingere potest in infamia Principis, Papæ, Prælati, Religiosi ordinis, & similibus, vnde magna in Republica damna.

DUBITATIO XVI.

Utrum si fama restitui nequeat, debeat pecuniâ compensari.

Respondeo & Dico Primò, Probabilius videtur, iustitiam minimè postulare, vt in infamia compensetur pecuniâ, si reuocatione dictorum tolli nequit. Colligitur ex Nauarro cap. 17. nu. 90. vbi ait: Quando fama restitui nequit, aliquam pecuniam dari, nõ quidem pro fama, quia nullum pretium habet; sed pro damni compensatione, quod ob eius iacturam quis incurrit. Idem docet Siluest. v. Detractio q. 4. casu 2. & Franciscus Victoria, vt refert Salonijs, Pet. Navarra supra n. 417. multiq; recentiores. quod probari potest illis rationibus, quibus supra ostendimus, pro ipsa vita ablata non esse necessariò faciendam restitutionem pecuniariam. Ratio est, quia Iustitia commutatiua tantum postulat, vt restituatur quod ablatum est, vel quod communi hominum æstimatione est æquiualens. quòd si neutrum fieri possit, cessat eius obligatio. Vnde qui damnnum pecuniarium non potest sarcire pecuniâ, non tenetur illud compensare orationibus, aut honore exhibendo. Item qui vi aut fraude aliquem pertraxit in peccatum, non tenetur ipsi aut heredibus pecuniam rependere.

Dices, Pecunia est mensura omnium rerum humanarum: ergo in pecunia potest dari æquiualens. Deinde etiamsi non detur æquiualens, tamen debet dari opera, vt quàm proximè ad hoc accedatur. sicut is, qui intulit damnnum mille aureorum, si non potest reddere æquiualens, tenetur tamen dare quantum potest, vt quàm proximè accedat ad æqualitatem.

Respondeo, Pecunia secundum communem usum hominum, non est mensura, nisi rerum venalium, quas homines solent pecuniâ commutare; fama autem neque natura sua, neque gentium consuetudine pecuniâ solet æstimari. Quod etiam patet ex Scripturis. Ecclesiastici 41. Curam habe de bono nomine, hoc enim magis permanebit tibi, quàm mille thesauri pretiosi. & magni. & Prou. 22. Melius est nomen bonum quàm diuitie multe. id est, infinita. Quamuis interdum ex quorundam animi vilitate accidat, vt famam pretio exponant: sed hoc æstimationi famæ non officit.

Ad confirmationem, Is qui damnnum mille aureorum irrogauit, tenetur vel totum damnnum sarcire ex æquo, si potest; vel si non potest, tenetur partem ex æquo: quòd si nec totum nec partem, cessat

90

91

Si periculum vitæ impendat.

92

Non necessariò est compensanda pecuniâ.

93

94